

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 191

Poikkeamishakemus Vuores, Koivikkomäenkatu 3, jätteiden lähikeräyspisteen rakentaminen

TRE:2606/10.03.01/2026

Valmistelija / lisätiedot:
Karppinen Elina

Valmistelijan yhteystiedot

Toimistoarkkitehti Frida Piuva, puh. 040 154 8964, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Nurminen Mikko, Johtaja

Päätösehdotus

Myönnetään kiinteistölle 837-327-9901-0 lupa saada poiketa asemakaavan käyttötarkoituksesta jätteiden lähikeräyspisteen rakentamiseksi hakemuksen liitteenä olevien suunnitelmien periaatteiden mukaisesti Vuoreksen kaupunginosassa, osoitteessa Koivikkomäenkatu 3.

Lupa on voimassa kaksi (2) vuotta siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman. Hanke ei edellytä rakentamislupaa.

Perustelut

Poikkeamispäätös RakL 57 §:n nojalla AKL 58 § 2 momentin säädöksestä, jonka mukaan asemakaava-alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, jotka aiheuttavat haittaa kaavassa osoitetulle muiden alueiden käytölle.

Suunnitelman mukaan katualueelle ja osin jalankululle ja polkupyöräilylle varatulle kadulle sijoitetaan 6 kpl pintakeräyssäiliötä käsittävä jätteiden lähikeräyspiste.

HAKIJA ON ANTANUT ERITYISET SYYT POIKKEAMISELLE

◆ Vuoreksen alueelle on suunniteltu jätteiden lähikeräysjärjestelmä, jotta voidaan varautua alueella käytössä olleen jätteen putkikeräysjärjestelmän käytön päättymiseen. Lähikeräysjärjestelmässä alueelle rakennetaan yhteensä 32 jätteen lähikeräyspaikkaa, jotka ovat alueen asuinkiinteistöjen yhteisessä käytössä.

Vuoreksen alueen jätehuolto on suunniteltu järjestettäväksi alipaineisella putkikeräysjärjestelmällä ja alueen maankäytön suunnittelu on tehty sen mukaisesti. Alueelle ei ole varattu tilaa maan pinnalle sijoitettaville jätesäiliöille tai jäteauton säännölliselle liikennöinnille.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kattavien selvitysten jälkeen alueelle sopivimmaksi ja perustelluimmaksi jätehuoltojärjestelmäksi osoitettiin lähikeräysjärjestelmä.

Lähikeräysjärjestelmän valintaa puoltaa mm. seuraavat seikat:

- Lähikeräysjärjestelmällä saadaan tarjottua kaikille alueen asukkaille jätehuoltomääräysten mukainen, yhdenvertainen palvelutaso.
- Pirkanmaan Jätehuolto vastaa järjestelmän rakentamiseen ja ylläpitämiseen liittyvistä investoinneista ja kustannuksista.
- Jätehuolto järjestyy alueellisena ratkaisuna, eikä aukkoja jätteen erilliskeräysvelvoitteeseen jää.
- Taloyhtiöiden tai omakotiasukkaiden ei tarvitse investoida tai hankkia jätehuoltoon liittyviä rakenteita eikä hakea mahdollisia poikkeamislupia.

Koska alueella ei ole varattu jätteenkeräykselle tilaa, on sopivien keräyspaikkojen löytäminen ollut haasteellista. Siksi lähikeräysjärjestelmän suunnittelutyötä on ohjattu laajassa yhteistyössä kaupungin asiantuntijoiden, asemakaavoituksen, katusuunnittelun, liikennesuunnittelun, vihersuunnittelun sekä jätehuollon asiantuntijoiden kanssa. Suunnittelun toteutti Ramboll.

Lähikeräysjärjestelmä otetaan käyttöön heti, kun putkikeräyksen käyttö päättyy. Koska lopullisten keräyspaikkojen rakentuminen vie kuitenkin poikkeuslupaprosesseineen aikaa, tulee alueen jätehuolto järjestettäväksi väliaikaisilla jäteastioilla. Myös väliaikainen jätteenkeräys tulee sijoittumaan lähikeräykseen suunniteltuihin sijaisteihin. Jätehuolto järjestetään alueella väliaikaisin järjestelyin, kunnes lähikeräyspisteet saadaan rakennettua.

Vuoreksen jätteenkeräysjärjestelmän rakentamisella on vain vähäisiä vaikutuksia ympäristöön. Keräyspaikkoja sijoitetaan alueelle yhteensä 32 kappaletta ja ne pyritään rakentamaan siten, ettei vaikutuksia ympäristöön aiheudu. Pisteiden sijoittamisessa on pyritty hyödyntämään olemassa olevia, jätehuollon käyttöön varattuja alueita. Keräyspaikkojen ympäristö maisemoidaan ja ennallistetaan tapauskohtaisesti olemassa olevien suunnitelmien mukaisesti. Pohjavesiin, kaivoihin tai rantoihin ei kohdistu vaikutuksia hankkeesta.

Lähikeräyspisteiden mitoituksesta ja rakentamisesta vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy kustannuksellaan. Jätepisteisiin sijoitettavat keräysvälineet ovat Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n omistamia syvä- ja pintakeräysvälineitä. Pirkanmaan Jätehuolto vastaa keräyspaikkojen tyhjentämisestä, siivouksesta ja ylläpidosta. Yksittäisten keräyspaikkojen keräyskapasiteettia saadaan tarvittaessa säädettyä tyhjennysvälejä muuttamalla.

Hankkeessa poiketaan asemakaavan käyttötarkoituksesta, koska alueelle ei ole osoitettu lähikeräyspisteille paikkoja. ♦?

KUULEMINEN

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Naapurit on kuultu kaupungin toimesta. Hakemus on kuulutettu Aamulehdessä ja kaupungin Internet-sivuilla 21.5.-11.6.2026. Yhdellä naapurilla oli huomautettavaa. Muistutus on hakemuksen liitteenä. Naapuri oli huolissaan suunnitellun lähikeräyspisteen sijoittamisesta lähelle asuin- ja talousrakennusta sekä piha-alueita, mikä naapurin mukaan voi lisätä paloturvallisuusriskejä, melu- ja hajuhaittoja, roskaantumista ja haittaeläinriskiä sekä heikentää asumisviihtyvyyttä. Lisäksi esitettiin, että keräyspiste tulisi sijoittaa väljemmälle katu- tai paikoitusalueelle kauemmaksi rakennuksista ja paremmin saavutettavaan paikkaan.

Hakija on antanut vastineen. Vastine on hakemuksen liitteenä. Vastineessa todetaan, että jätteen sijainti täyttää paloturvallisuusvaatimukset ja on valittu saavutettavuuden, toteutettavuuden sekä liikenneturvallisuuden perusteella, tyhjennyksestä johtuvan roskaantumisen hallinta kuuluu jätehuollon vastuulle, ja lähikeräys on alueella välttämätön ratkaisu.

POIKKEAMINEN

Kiinteistö 837-327-9901-0 on asemakaavassa osoitettu katualueeksi ja jalankululle ja polkupyöräilylle varatuksi kaduksi. Siitä poiketen kiinteistölle rakennetaan jätteiden lähikeräyspiste.

Poikkeaminen voidaan erityisestä syystä myöntää, mikäli se ei RakL 57 §:n mukaisesti

1. aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
2. vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista;
3. vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista; tai
4. johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

ASEMAKAAVOITUS

Rakennuspaikka sijaitsee katualueella ja pieneltä osin asemakaavan mukaisella jalankululle ja polkupyöräilylle varatulla katualueella. Rakennuspaikka rajautuu kaakossa toimistorakennusten korttelialueeseen ja lounaassa asuinrakennusten ja asuinkerrostalojen korttelialueisiin. Koivikkomäenkatu jatkuu rakennuspaikalta koilliseen ja luoteessa jatkuu jalankululle ja polkupyöräilylle varattu Koivikkomäenraitti. Lähimmät asuintontit sijaitsevat n. 11 metrin päässä. Lähimpään asuinrakennukseen on noin 18 metriä. Koivikkomäenkatu on päättävä katu, jonka päästä lähtee jalankululle ja polkupyöräilylle tarkoitettu Koivikkomäenraitti. Toimistorakennuksille osoitettu korttelialue on tällä hetkellä rakentamaton tontti.

Vuoreksen putkijätekeräysjärjestelmän käyttö päättyi keväällä 2026. Putkijätekeräyksen tulee korvamaan 32 jätteiden lähikeräyspistettä.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Jätepisteelle tulee 6 kpl pintakeräysastioita eri jätelajeille. Lähikeräyspisteet palvelevat kaikkia asukkaita, eikä niitä ole osoitettu kiinteistökohtaisesti. Jätepisteen tyhjennysväli riippuu jätepisteen käyttöasteesta. Jätepisteiden ja -astioiden määrässä on pyritty huomioimaan nykyinen ja tuleva rakentaminen. Vuoreksessa on vireillä ja tulossa vireille asemakaavoja, joissa huomioidaan alueellinen jätekeräysjärjestelmä ja tarvittaessa osoitetaan keräyspisteille paikka.

Poikkeaminen asemakaavasta ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle.

Tampereen kaupungilla olevien tietojen mukaan rakennuspaikalla ei ole arvokkaita luontokohteita, jätepiste sijoittuu jo rakennettuun ympäristöön ja kyseessä on jäteasiat, joten poikkeaminen asemakaavasta ei vaikeuta luonnonsuojelun tavoitteiden saavuttamista.

Rakennuspaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, joten poikkeaminen asemakaavasta ei vaikeuta rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista.

Vaikutuksiltaan merkittävänä rakentamisena pidetään esimerkiksi ympäristöönsä selvästi sopimatonta rakentamista, kuten kerrostalon sijoittamista omakotialueelle tai suuren päivittäistavarakaupan perustamista. Tässä tapauksessa kyse on yhdyskuntateknisen huollon edellyttämästä ratkaisusta, jolla korvataan käytöstä poistunut putkikeräysjärjestelmä lähikeräyspisteillä. Poikkeaminen asemakaavasta ei johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Ottaen huomioon hakijan selvityksen ja alueen asemakaavallisen tilanteen asemakaavayksikkö toteaa, että poikkeaminen asemakaavan käyttötarkoituksesta ei aiheuta haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön järjestämiselle eikä vaikeuta luonnon tai rakennetun ympäristön suojelutavoitteiden saavuttamista. Poikkeaminen ei myöskään johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä aiheuta merkittäviä haitallisia vaikutuksia.

Hakijan esittämät erityiset syyt ovat RakL 57 §:n 1 momentin tarkoittamat ja kyseisen lainkohdan mukaan hyväksyttävät erityiset syyt poikkeamisen myöntämiselle.

Poikkeamisluvan myöntämisellä ei ole merkittäviä vaikutuksia yritystalouteen.

Toimivalta: Hallintosäännön 22 §:n 4 momentin 2) kohdan perusteella yhdyskuntalautakunta päättää poikkeamisluvista.

LIITTEET:

Aineisto: Sijaintikartassa on esitetty rakennuspaikan sijainti ja poikkeuslupatilanne. Rakennuspaikka rajautuu kaakossa toimistorakennusten korttelialueeseen ja lounaassa asuinrakennusten ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

asuinkerrostalojen korttelialueisiin. Koivikkomäenkatu jatkuu rakennuspaikalta koilliseen ja luoteessa jatkuu jalankululle ja polkupyöräilylle varattu Koivikkomäenraitti.
Asemakaavassa rakennuspaikan pääkäyttötarkoitus on katualue. Toimenpidekortissa on esitetty rakennuspaikka sekä jätepiSTEEN astiamäärät. Yksittäinen jäteastia on väriltään harmaa.
Muistutus: As Oy Marano

Vastine

Tiedoksi

Hakija, Lupa- ja valvontavirasto, muistuttaja

Liitteet

- 1 Liite YLA 23.6.2026 Aineisto Koivikkomäenkatu 3
- 2 Liite YLA 23.6.2026 Muistutus
- 3 Liite YLA 23.6.2026 Vastine muistutukseen

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Tiedoksi annettu julkisella kuulutuksella 26.6.2026

Muutoksenhakuviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
29.06.2026

Jonna Koivumäki
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Hallintovalitus

§191

Hallintovalitus

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Rakentamislupa ja sijoittamislupa

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Jos rakentamisluvan mukainen rakentaminen merkitsee purkamislupaa edellyttävän valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävän rakennuksen purkamista, valitusoikeus rakentamisluvasta on myös Lupa- ja valvontavirastolla.

Toteuttamislupa

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) museoviranomaisella, jos päätös koskee valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävää suojeltua rakennuskohdetta.

Maisematyölupa

Valitusoikeus on:

- 1) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 2) kunnan jäsenellä;
- 3) kunnalla;
- 4) naapurikunnalla, jonka alueidenkäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 5) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Jos maisematyöluvalla toteutetaan lainvoimaista asema- tai yleiskaavaa, valitusoikeus maisematyöluvasta on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Purkamislupa

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla.

Kun rakennus on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävä, valitusoikeus rakennuksen purkamista koskevasta päätöksestä on myös Lupa- ja valvontavirastolla ja museoviranomaisella.

Poikkeamislupa sekä rakentamislupa suunnittelutarvealueelle

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;
- 4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 5) kunnalla;
- 6) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 7) muulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Puhtaan siirtymän sijoittamislupa

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) Lupa- ja valvontavirastolla;
- 7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitettulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos rakentamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Maanpuolustukselle tärkeän tuotantolaitoksen sijoittamislupa

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön tai muun alueen omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa;
- 4) kunnalla;
- 5) naapurikunnalla, jonka alueidenkäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) Lupa- ja valvontavirastolla;
- 7) muulla kuin 4–6 kohdassa tarkoitettulla viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusoikeus on lisäksi toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhteisöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun edistäminen, jos sijoittamislupa koskee rakennusta hankkeessa, johon sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos hallintopäätöstä on oikaisuvaatimusmenettelyssä muutettu tai se on kumottu, oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa kuitenkin hakea muutosta valittamalla myös yllä mainitut, joiden valitusoikeudesta on erikseen säädetty.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle ensisijaisesti hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valitusaika

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella Tampereen kaupungin verkkosivuilla (www.tampere.fi/ilmoitustaulu). Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitus

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja muut yhteystiedot; myös sähköinen tai mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

prosessiosoitte). Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Lisäksi valitusviranomaiselle on soveltuvalla tavalla ilmoitettava myös valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa valitusviranomaiselle. Sähköisen valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisen päivän aikana. Paperisen valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 310 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.